

BYPOLITIK? – DET ER NOGET, VI GØR!

Der er skærpet bevidsthed om, at byudvikling kræver andet og mere end en politisk vedtaget plan.
Det handler om at skabe bred forståelse og ejerskab hos byens aktører.
Byudvikling er et fælles projekt, hvor alle kan bidrage.

KOLOFON

PJECEN ER UDARBEJDET AF :

Maj Green og Søren Heinecke Svendsen, KL,
i samarbejde med
Marit Christiansen, Næstved Kommune
Poul Mathiesen, Ringe Kommune
Janne Berg-Pedersen, Tønder Kommune

KONSULENTER:

Jens Holck-Christiansen og Ellen Højgaard Jensen,
Byfornyelse Danmark

Pjecen er udgivet med støtte fra Bypuljen i det tidligere
By- og Boligministerium (nu Socialministeriet i
samarbejde med Integrationsministeriet).

PJECEN ER GRATIS OG KAN FÅS VED HENVENDELSE TIL:

KL - Teknik & Miljø
Tlf. 3370 3370, www.kl.dk/teknikmiljoe

Socialministeriet
Tlf. 3392 9300, www.sm.dk

DESIGN & PRODUKTION:

Kirsten Voxtrup, Voxpop Reklame
Tlf. 33 24 33 24
www.voxpop.dk
voxpop@voxpop.dk

LUFTFOTO:

www.profil-luftfoto.dk

TRYKKERI:

Pjecen er trykt hos Viby Tryk a/s,
på miljøgodkendt papir.
Trykkeriet arbejder med miljøforhold.

BYPOLITIK? – DET ER NOGET, VI GØR!

Der er skærpet bevidsthed om, at byudvikling kræver andet og mere end en politisk vedtaget plan.
Det handler om at skabe bred forståelse og ejerskab hos byens aktører.
Byudvikling er et fælles projekt, hvor alle kan bidrage.

FORORD

BYPOLITIK HANDLER IKKE OM AT FORFATTE ENDNU ET SÆT MÅL FOR BYENS UDVIKLING – MEN OM AT SÆTTE ET SAMARBEJDE I GANG, DER FÅR NYE TING TIL AT SKE.

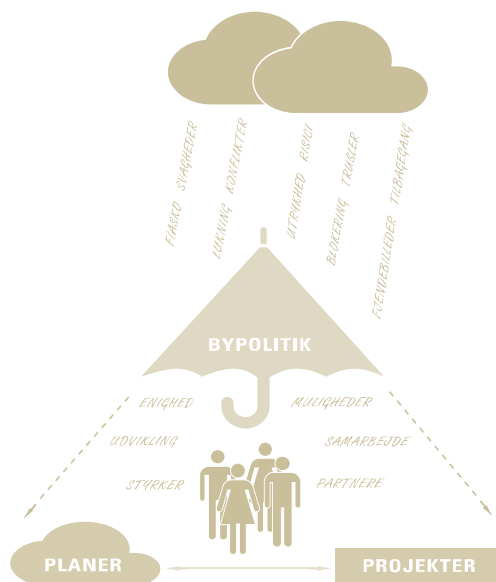
Næstved, Ringe og Tønder kommuner har i tre år arbejdet sammen i netværket "Tre veje til bypolitik". I netværket har kommunerne understøttet hinanden i at afprøve nye former for samarbejde om byudvikling.

Byens udvikling drives af både offentlige og private initiativer. I netværket er der bevidst arbejdet med idéen om, at kommune og private aktører i byen skal mødes i et fælles engagement og arbejde sammen om at sætte initiativer i gang.

Bypolitikken i alle tre kommuner er udsprunget af, hvad der var interesse for og vilje til at arbejde med lokalt. Samtidig har det været et fælles udgangspunkt, at bypolitikken ikke skulle starte forfra – men bygge videre på eksisterende mål og planer for byens udvikling og på de lokale traditioner for samarbejde.

Netværket kan nu præsentere eksempler på gevinster, der er høstet ved at arbejde med bypolitik som metode. I alle tre byer er der igangsat et frivilligt samarbejde mellem kommunen og en række private aktører – og i alle tre tilfælde er det erfaringen, at den form for samarbejde giver byens udvikling et skub i den rigtige retning.

Projektet er gennemført med støtte fra Byuljen.

LÆS MERE OM DE TRE KOMMUNERS PROJEKTER, RESULTATER OG ERFARINGER PÅ

WWW.KL.DK/BYPOLITIK

INDHOLD

Samarbejde om at sætte Tønder på kortet		6
Byforum samler de lokale kræfter i Ringe		10
Næstveds bymidte på dagsordenen i den lokale debat		14
Det handler om dialog		18
Helheden og fællesnævnerne		19
Bypolitik er kittet, der binder planerne sammen		20
Det handler om nye roller		21

NÆSTVED, RINGE OG TØNDER
KOMMUNER

TØNDER KOMMUNE

Bypolitikken i Tønder har udmøntet sig i to aktive arbejdsgrupper bestående af engagerede borgere og aktører i kommunen.

Rammen for deres arbejde er et bredt ønske om at bevare Tønder som en kulturhistorisk by og et attraktivt sted at bo.

SAMARBEJDE OM AT SÆTTE TØNDER PÅ KORTET

"TØNDER – ET GODT STED AT BO"

SAMARBEJDE OM AT SÆTTE TØNDER PÅ KORTET

“TØNDER - ET GODT STED AT BO”

Bypolitik i Tønder har både givet inspiration til udviklingen af Tønder midtby og anledning til at afsøge nye muligheder for realisering af planerne. Der er også skabt et nyt netværk af borgere, der har givet luft til nye idéer til, hvordan man sikrer Tønders udvikling som attraktiv bosætningskommune.

Workshop og arbejdsgrupper har været bærende elementer i etableringen af et bypolitisk samarbejde mellem erhvervs- liv, lokale institutioner og kommunens forvaltning i Tønder. Der er bred opbakning til at skabe handling bag kommune- planens målsætning: “Tønder – et godt sted at bo”.

BRED INTERESSE

FOR AT ENGAGERE SIG I TØNDERS FREMTID

Det bypolitiske samarbejde mellem kommunen og en række af byens aktører tog sit afsæt i en workshop. Kommunen inviterede repræsentanter fra byens uddannelses- og kultur- liv, turisme, erhverv og handel til at dele viden og idéer. Formålet var klart: Et bredt samarbejde om konkrete initiativer, der kunne understøtte kommunens mål om at profilere Tønder som attraktiv bosætningskommune.

Der viste sig hurtigt at være stor interesse for at tage del i arbejdet. To arbejdsgrupper med bred deltagelse fra både forvaltning og byens øvrige aktører har efterfølgende vist sig levedygtige. De to gruppers interesser samlede sig om henholdsvis udvikling af midtbyen og initiativer rettet imod tilflyttere.

SYV CENTRALE INDSATSOMRÅDER I TØNDER MIDTBY

Den gruppe, der satte sig for at arbejde med udvikling af midtbyen, formulerede hurtigt en vision om at skabe et havnemiljø i Tønder ved at genetablere byens historiske kontakt med Vidåen. Samarbejdet resulterede i et konkret projektforslag, som byrådet tilsluttede sig. I første omgang blev forslaget sendt til fonden Realdania. Projektet opnåede ikke støtte – men arbejdsgruppens indsats var ikke forgæves.

Arbejdsgruppen arbejdede videre med syv centrale indsats- områder for midtbyen. Igen var byrådet med på idéerne, og samarbejdet er resulteret i, at der nu gennemføres helheds- orienteret byfornyelse i Tønder bymidte – med udgangs- punkt i arbejdsgruppens visioner. Projektet indeholder bl.a. forbedring af gader og pladser og etableringen af et med- borgerhus. Samtidig arbejdes der videre med planer om boligbyggeri i midtbyen.

TØNDERS NØGLETAL

FAKTA OM TØNDER: Tønder er en historisk købstad med et rigt kulturliv, hvor Tønderfestivalen er det kendte flagskib.

INDBYGGERE: Tønder er hjemkommune for omkring 12.500 borgere, hvoraf ca. 8000 bor i Tønder By.

ARBEJDSPLADSER: Ca. 7500

ERHVERVSSTRUKTUR: 2 virksomheder (Hartmann og Hydro Aluminium) beskæftiger tilsammen ca. 1300 mennesker og indtager derfor en markant position i den lokale erhvervs- og arbejdsmarkeds- struktur. Tønder er de senere år blevet ramt af fraflytningen af flere betydningsfulde statslige og amtslige institutioner.

VELKOMMEN TIL TØNDER

– HER ER VI FLERE DER HJÆLPER...

En anden arbejdsgruppe satte sig for at arbejde for at styrke bosætningen i kommunen. Målet med samarbejdet blev at tilbyde tilflyttere den bedst mulige introduktion til Tønder Kommune.

Resultatet blev i første omgang udarbejdelsen af folderen "Velkommen til Tønder Kommune – her er vi flere, der hjælper...". I folderen præsenterer arbejdsgruppens medlemmer sig selv – suppleret med portrætbillede og et tilbud om at stå til rådighed 24 timer i døgnet, når der er behov for oplysninger om byens tilbud og attraktioner. På den måde tilbyder repræsentanter fra bl.a. byens erhvervs-, uddannelses- og kulturliv sammen med forvaltningen en flot og personlig velkomst til potentielle tilflyttere og nye borgere i kommunen. Folderen pryder også Tønder Kommunes hjemmeside.

Initiativet har fået en del presseomtale – og folderen har da også resulteret i flere henvendelser. Arbejdsgruppen har efterfølgende bl.a. arbejdet sammen om at gennemføre en undersøgelse af, hvorfor tilflyttere valgte at bosætte sig i Tønder.

FOKUS PÅ DET, DER ER...

"Tre veje til bypolitik" har alt i alt givet målbare resultater i Tønder. Konkrete projekter er sat i gang som følge af et traditionelt samarbejde mellem kommune og byens aktører.

UDDANNELSESTILBUD: Tønder rummer gymnasium/HF, handelsskole, teknisk skole og VUC, hvilket er ekstraordinært for en af by af Tønders størrelse.

CENTER/PERIFERI: Tønder er traditionelt en centerby i regionen, og er det også stadigvæk, men er samtidig under pres af en udvikling, der går imod færre og større regionale centre.

Men værdien af samarbejdet er større end projekterne. Tønder Kommune fremhæver selv, at det største udbytte ved det bypolitiske samarbejde er, at der nu er sat fokus på de borgere, der er i byen og deres ønsker til lokalområdets udvikling. Tidligere var dagsordenen i lige så høj grad præget af et fokus på, hvordan nye borgere kan tiltrækkes. Bypolitikken har tilført debatten om byudvikling et frisk pust i form af bredt engagement og en lyst til at arbejde videre med det, byen allerede kan tilbyde.

AKTIVITETER I TØNDER

Kommunen indkaldte til et enkeltstående caféseminar, hvor de fremmødte dannede tre forskellige projektgrupper: "Tønder på Kortet", "Vand i Midtbyen" og "Pendlrgruppen". Den sidste kom aldrig rigtig i gang, mens "Tønder på Kortet" til gengæld har skabt et tværgående netværk til hjælp for nyttilflyttere, og "Vand i Midtbyen" arbejder konkret med udvikling af bymidten, hvortil der er søgt penge hos både RealDania Fonden og byfornyelsesmidlerne.

PENGLING: 3000 pendler ind i kommunen, mens 1500 pendler ud. Nettoindpendling i regionen er ca. 0.

RINGE KOMMUNE

Bypolitikken i Ringe har taget tråden op fra det omfattende forarbejde til kommuneplanen og skabt et fælles og bredt forankret offentlig-privat byforum.

Målet har været at fastlægge nye visioner for byens udvikling og undersøge mulighederne for nye samarbejder på tværs i kommunen.

BYFORUM SAMLER DE LOKALE KRÆFTER I RINGE

ILDSJÆLE SKABER RESULTATER!

BYFORUM SAMLER DE LOKALE KRÆFTER I RINGE

RINGE KOMMUNE HAR GENNEM FLERE ÅR ARBEJDET MED EN MÅLSÆTNING OM, AT RINGE BY SKAL VÆRE ANDET OG MERE END ET STED, MAN PASSERER PÅ VEJ TIL SVENDBORG.

Bypolitik i Ringe har samlet brede interesser i et fælles samarbejde om byens fremtid. Målet har været at omsætte kommuneplan til konkret handling, og det er bl.a. lykkedes, fordi byrådet har støttet op om et engageret byforum, der har skabt spændende og synlige projekter.

Ringe by og omegn er et aktivt lokalområde med masser af privat initiativ i foreninger og organisationer. De mange lokale kræfter mødes nu med kommunen i et Byforum. Her er det et erklæret fælles mål at gennemføre projekter, der kan bringe byen fremad.

SAMMEN KAN VI MERE

Ringe Kommune har gennem flere år arbejdet med en målsætning om, at Ringe by skal være andet og mere end et sted, man passerer på vej til Svendborg. Det er den seneste kommuneplan bl.a. et udtryk for – en kommuneplan, der er blevet til i et tæt samarbejde med borgerne.

Men hvordan kan kommunen omsætte planen til handling? Der var fra start en bevidsthed hos kommunen om, at ikke bare kommunens egne – men også byens ressourcer i øvrigt – skulle aktiveres, hvis Ringe for alvor skal på landkortet.

”Tre veje til bypolitik” blev anledningen til, at Ringe Kommune nedsatte et Byforum, sammensat af byrådsmedlemmer og repræsentanter fra lokale foreninger og organisatio-

ner. Tankegangen bag Byforum er, at byråd og foreninger til sammen har ressourcerne til at drive lokalsamfundet fremad. Byforum er stedet, hvor idéer opstår og projekter fødes – hvor indsatsen koordineres og samarbejdet styrkes.

FÆLLES FINANSIERING AF EN GRØN PLAN

Byforum gør flittigt brug af oplægsholdere fra andre byer, der kan levere inspiration. Samtidig er det blevet til udviklingen af en række konkrete initiativer, der kan give Ringe by et løft: Skateboard på banegårdsterrænet, fornyelse af Kirkepladsen, kåring af årets ”Ringebænk” samt udviklingen af en grøn helhedsplan for byen.

De enkelte projekter er forankret hos forskellige foreninger med lokale ildsjæle. Og det betragtes som en fælles opgave at finde finansieringen, der gør det muligt at realisere de spændende ideer.

Byforums største projekt har indtil nu været at samle en række parter om finansieringen af en anerkendt arkitekts udar-

RINGES NØGLETAL

FAKTA OM RINGE: Ringe er i princippet en stationsby, men en stationsby, der hæver sig op på niveau med en lille købstad præget af et meget aktivt foreningsliv og gode udviklingsmuligheder.

INDBYGGERE: Godt 11.000 mennesker bor i Ringe kommune, hvoraf ca. 5.000 bor i Ringe By.

ARBEJDSPLADSER: Ca. 6000

ERHVERVSSTRUKTUR: Ringe Kommune er præget af mange små virksomheder, især indenfor service og forretning. Der findes en del industri og fremstillingsvirksomhed, hvor de største beskæftiger

bejdelse af en grøn helhedsplan for Ringe by. Opbakningen har været flot – der er bl.a. hentet støtte fra erhvervslivet, en golfklub og en lokal kostskole. Fælles for Byforums projekter er, at de høster stor omtale i den lokale presse. Det er medvirkende til at fastholde engagementet hos såvel kommunale som private parter i Byforum.

BYPOLITIKKEN ER KOMMET FOR AT BLIVE

Byforums målsætninger for byens udvikling er nu skrevet ind i kommuneplanen. Dermed er samspillet mellem Byforum og Byrådet cementeret. Samtidig har byrådet nedsat et §17.4 udvalg, "Udviklingsudvalget", der i en periode skal arbejde målrettet med byens udvikling og udfordringer.

Ringe By er i de sidste to år kommet stærkere i søgelyset på Fyn. Der foregår en debat om nødvendigheden af, at byen hele tiden markerer sig. Det er langt fra bypolitikkenes fortjeneste alene, men Byforum har leveret et afgørende skub. Begrebet partnerskab er blevet godt modtaget. Offentlige såvel som private parter kan se fordelene i at samarbejde om initiativer, der udvikler byen.

max. 200-300 ansatte. Der er således ingen dominerende enkeltvirksomheder.

PENDING: Ca. 3100 pendler ind, mens ca. 2600 pendler ud. Netto for regionen er ca. nul. Dog pendler ca. 900 til Odense, mens kun ca. 600 pendler den anden vej. Tallet har været stabilt de sidste 10 år.

KONKURRENCEN OM ÅRETS BÆNK

Årets Ringebænk blev et af de første konkrete, synlige tegn på, at Ringe har taget fat på et bypolitisk samarbejde. Foreningen "Ældre på tværs" er initiativtagere til kåringen af året bænk – ud fra en idé om, at bænke bør være både hvilesteder og kunstværker i byen. Vinderbænken er efterfølgende fremstillet af områdets tekniske skole – og skal opsættes i foreløbig tre eksemplarer. I gården ved byens nye kulturhus i bymidten og på indfaldsvejene til byen, hvor de ældre kan hvile sig og nyde bylivet.

AKTIVITETER I RINGE

I Ringe har man indstiftet Byforum, der har stået for en møderække, hvor Ringe bys udvikling er sat på dagsorden. Møderne har udover spændende oplæg, inspiration og bred debat afstedkommet igangsættelse af projekterne "Grøn Helhedsplan for Ringe By", "Skateboard på Banegårdsterrænet", "Bænk- og siddekultur i Byen", samt "Fornyelse af Kirkepladsen".

CENTER/PERIFERI: Ringe er traditionelt en omegnby til Odense, der med den nuværende regionale udvikling er på vej mod en slags forstadsstatus. Ringe By er dog på ingen måde nogen soveby.

UDDANNELSESTILBUD: Ringe Gymnasium og HF

NÆSTVED KOMMUNE

I Næstved har Erhvervsrådet og Byrådet truffet beslutning om at nedsætte et uafhængigt Byforum med det formål at sætte fokus på og skabe dialog om Næstveds udvikling.

BYMIDTEN PÅ DAGSORDNEN I DEN LOKALE DEBAT

NÆSTVED BYFORUM HAR TAGET FØRERTRØJEN PÅ ...

BYMIDTEN PÅ DAGSORDENEN I DEN LOKALE DEBAT

NÆSTVEDS KOMMUNEPLAN INDEHOLDT ALLEREDE EN VISION OM AT STYRKE BYMIDTEN GENNEM BREDERE DIALOG OG ENGAGEMENT HOS LOKALE KRÆFTER.

I Næstved Kommune har et bypolitisk samarbejde bidraget til at øge bevidstheden om, at en fælles indsats for byens udvikling er en betingelse for erhvervsudvikling og bosætning. Resultatet er bl.a. blevet en attraktionsanalyse – og nye traditioner for at tænke planlægning på tværs af kommunens udvalgsstruktur.

ET ANDERLEDES PLANFORLØB FOR NÆSTVED BYMIDTE

Næstveds kommuneplan indeholdt allerede en vision om at styrke bymidten gennem bredere dialog og engagement hos lokale kræfter. Visionen for bymidten blev forsøgt omsat i et anderledes planforløb i forbindelse med udarbejdelse af lokalplan og trafikplan for bymidten. Ideen var at tage udgangspunkt i den traditionelle planproces og indbygge muligheden for nogen mere strategiske overvejelser og konkrete handlemuligheder i processen.

Traditionelt udarbejdes lokalplaner og trafikplaner af to forskellige afdelinger i kommunen – og behandles politisk i to forskellige udvalg. Beslutningen i Næstved om at arbejde med bypolitik og anderledes planprocesser førte til et traditionelt samarbejde om en fælles dialogfase, som involverede begge udvalg, og som lagde vægt på bymidtens udviklingsmuligheder generelt.

Planprocessen tog bl.a. afsæt i møder med bymidtens aktører og en bred dialogfase om bymidten. Samtidig blev en række af de traditionelle deltagere i den offentlige debat bedt om at give deres bud på bymidtens udviklingsmuligheder og kravene til den kommende planlægning. Inddragelsen af de mange aktører var med til at sætte fokus på bymidtens udvikling.

NÆSTVEDS NØGLETAL

FAKTA OM NÆSTVED: Næstved har bevæget sig fra at være industriby til at blive en serviceby, hvilket har betydning for byens selvforståelse, der i øvrigt også er under forandring. Der er megen lyst og energi i byen til at kaste sig ud i store projekter, og Næstved er meget interesseret i vise at man er en by i vækst.

INDBYGGERE: Ca. 48.000 i hele kommunen, hvoraf godt 40.000 bor i Næstved By

ARBEJDSPLADSER: Ca. 23.000

ERHVERVSSTRUKTUR: Markant detailhandel. Høj selvforsyningsgrad på 180% (måske højeste i landet). Havn. Nogen industripro-

NÆSTVED BYFORUM HAR TAGET FØRERTRØJEN PÅ

Sideløbende med at Byrådet besluttede at sætte udarbejdelsen af en bypolitik i gang traf Erhvervsrådet og Byrådet en beslutning om at nedsætte et uafhængigt byforum med det formål at sætte fokus på og skabe dialog om Næstveds udvikling med borgere, foreninger, organisationer samt kommunen og andre parter.

Byforum er blevet en vigtig samarbejdspartner for kommunen – og har understøttet en bred og engageret debat om byens udvikling. Byforum greb som nogle af de første bolden, da kommunens satte bymidten på dagsordenen. Resultatet af kommunens dialogfase omkring bymidtens lokalplanlægning blev et direkte afsæt til, at Byforum tog fat på et projekt for renovering af byens centrale torv, Axeltorv.

duktion, men typisk i filialer af større virksomheder. Meget offentlig service pga. Næstveds status som uddannelses- og sundhedsby – noget der også sættes på i fremtiden. Næstved bevæger sig generelt fra fremstilling over mod service.

PENGLING: Ca. 8000 pendler ind, mens ca. 9000 pendler ud (hvoraf 1/3 pendler til hovedstaden).

Samtidig har Byforum taget førertrøjen på når det gælder den brede bypolitiske debat. Byforum har udarbejdet en hvidbog om Næstved, baseret på en lang række samtaler med forskellige parter i byen, man har afholdt en succesfuld investeringskonference med deltagere af investorer fra hele landet, og kommunen og Byforum har netop i samarbejde udarbejdet en såkaldt attraktionsanalyse for Næstved.

AKTIVITETER I NÆSTVED

Byrådet og Erhvervsrådet har sammen nedsat det uafhængige Næstved Byforum, som undervejs har gennemført forskellige aktiviteter, der har tjent som inspiration og sparring til kommunens udviklingsplaner. Næstved Byforum har på egen hånd rejst midler til blandt andet en konference om erhvervslivets investeringsmuligheder i Næstved, en hvidbog om Næstveds udviklingsmuligheder, samt en attraktionsanalyse udviklet i samarbejde med Næstved Kommune.

CENTER/ PERIFERI:Næstved er det naturlige centrum for Syd-sjælland, men opfatter sig samtidig mere og mere som forstadsområde til København. Detailhandelsmæssigt strækker Næstveds opland sig helt op til Sorø.

UDDANNELSESTILBUD:Gymnasium/HF, Sundhedsuddannelser (sygepleje, sosu, ergo/fys.) Handelskole, Teknisk Skole, Produktionskole, VUC, sprogskole.

DET HANDLER OM DIALOG

BORGERE OG ERHVERVSLIV VIL GERNE DELTAGE

Bypolitik udvikles i åben dialog. Det er væsentligt, at de lokale borgere, institutioner, foreninger og erhvervslivet er med til at diskutere byens muligheder. Det kan sikre en positiv udvikling og en sikker kurs. Men det kræver nøje iscenesættelse fra initiativtagerne, hvis processen skal lykkes..

Bypolitikken er en styret proces, hvor man bevidst indkalder de parter, der kan gøre en forskel. Derfor er det ikke et succeskriterie, at få mange med, men derimod at få et samspil med de rigtige.

Dialogen med de udvalgte parter skal i første omgang skabe tillid til det kommunale system. Derfor er det væsentligt at tilrettelægge de rette rammer for diskussioner og brainstorming. Metoderne kan være fokusgruppeinterviews, fremtidsværksteder, workshops, arbejdsgrupper, rundbordssamtaler og meget andet. Det er metoder, som de tre kommuner

har afprøvet i forskellige former. De kan studeres på KL's hjemmeside (www.kl.dk/bypolitik).

Den fælles erfaring er, at det har været en givende proces at inddrage de involverede parter. Borgerne, erhvervslivet og foreningerne vil meget gerne deltage i dialogen – og deres forslag kvalificerer kommunens planlægning. Samtidig skaber bypolitikken en god basis for fremtidige samarbejder. Foreninger og organisationer begynder at tage medansvar i stedet for at forlange, at kommunen ordner det hele.

RISIKOVILLIGHED OG FIGHTERVILJE

Det lyder let og rigtigt at inddrage de involverede, men det er også en hård proces. Planlæggere og politikere skal satse i stedet for at vælge den sikre vej. Derfor er det politiske ejerskab og embedsmændenes fightervilje altafgørende for bypolitikens gennemslagskraft. Bypolitikken kræver, at politikerne vil udvikle politik på tværs og at embedsmændene tør og må udfordre det politiske system. Både politikere og embedsmænd skal føle engagement – og der skal arbejdes hårdt og vedholdende. I virkelighedens verden er der stor risiko for, at bypolitikken bliver klemt i den daglige sagsbehandling. Det må ikke ske. Derfor skal der skabes et pres for at komme videre i processen. Og der skal være en vilje til at gå ind i konflikter og kultursammenstød – både internt og eksternt.

Hvis viljen og det politiske ejerskab er tilstede kan de bypolitiske metoder til gengæld rykke ved de traditionelle sektorskel og skabe en helt ny arbejdsform.

I de tre kommuner har man oplevet en voksende lyst til borgerinddragelse hos politikerne og en generel påskønnelse fra foreningerne, erhvervslivet og borgerne. Derfor kan man allerede nu bygge videre på de opnåede resultater.

HELHEDEN OG FÆLLESNÆVNERNE

PPARTNERSKABER SOM METODE

Partnerskaber præsenteres ofte som fremtidens samarbejdsform mellem offentlige og private aktører. Ikke mindst i forhold til bypolitik, hvor inddragelsen af mange forskellige aktører med vidt forskellig baggrund er en forudsætning for succes, er det relevant at se på anvendelsesmulighederne.

Et partnerskab er et gensidigt forpligtende samarbejde, hvor partnerne hver for sig både bidrager til og drager fordel af samarbejdet. Et offentlig-privat partnerskab etableres typisk på kommunens initiativ og inddrager lokale beboere, det lokale erhvervsliv, organisationer og foreninger, politikere og embedsmænd i en mere eller mindre formaliseret struktur.

MAN KAN ARBEJDE MED PARTNERSKABER PÅ TO NIVEAUER.

Et strategisk partnerskab handler om at finde fælles mål. Det er fællesnævnerne, som bypolitikken skal bygge videre på. Partnerskabet bygger på konsensus. Det er derfor vigtigt at

understrege, at det er helt i orden at have forskellige mål og egeninteresser. Men at man har sat sig omkring bordet for at finde fælles mål og fælles opgaver.

Et projektorienteret partnerskab handler at gennemføre konkrete projekter på kort sigt. Det kan være integration af flytninge, etablering af et kulturhus, renovering af et bytorv, udvikling af en fælles markedsføring eller meget andet. For de projektorienterede partnerskaber kan det være nødvendigt at opstille egentlige kontrakter.

BYPOLITIK ER KITTET, DER BINDER TINGENE SAMMEN

Er det nødvendigt at arbejde med bypolitik, når man i forvejen lægger mange kræfter i kommuneplanarbejdet? Svaret er "Nej – men det hjælper!" Selv om kommuneplanen kan mange ting, er der også ting den ikke kan. Her kan bypolitik være et nyttigt redskab.

I "Tre veje til bypolitik" er der bevidst arbejdet med at udvikle bypolitikken som et redskab til at konkretisere kommuneplanernes meget overordnede målsætninger for de tre byers udvikling.

Det betyder, at det i "Tre veje til bypolitik" har været afgørende at opnå et fælles ejerskab til bypolitikken blandt dem, som har engageret sig i samarbejdet. For hele tankegangen bygger på, at bypolitik er en fælles indsats, hvor kommunen påtager sig et tungt ansvar som igangsætter og

toholder – men hvor andre af byens aktører i øvrigt bidrager på lige fod med forvaltninger og politikere. Her er der en afgørende forskel fra kommuneplanen, som er byrådets bindende dokument.

Kommuneplanen er på dagsordenen hvert fjerde år, men det er vigtigt, at den samtidig er nærværende i de mellemliggende perioder. Det kan bypolitik bidrage til:

- I Tønder har bypolitikken været rettet imod at omsætte kommuneplanens overordnede mål for byen fra ord til handling – i nye samarbejds-konstellationer med repræsentanter fra bl.a. byens kultur- og erhvervsliv. Her har bypolitikken omsat kommuneplanens visioner til konkrete projekter.
- I Ringe har bypolitikken været en vej til, at samarbejdspartnere har formuleret idéer, som kommunalbestyrelsen løbende kan indarbejde i kommuneplanstrategien. Her er bypolitikken blevet en integreret del af kommuneplanprocessen.
- I Næstved har bypolitikken været omdrejningspunkt for et møde mellem kommunen og Erhvervsrådets i det uafhængige Byforum. Her har bypolitikken været et middel til at skabe dialog og fælles initiativer på tværs af konflikterende interesser.

Bypolitik kan betragtes som en helt særlig og selvstændig arbejds metode – men det vil være uhensigtsmæssigt at vælge denne vinkel. Bypolitik bør i stedet betragtes som tiltag og aktiviteter, der bidrager til at konkretisere og realisere kommuneplan og lokale strategier – i samarbejde med lokalsamfundet. Om bypolitikken så skal integreres i kommuneplanprocessen, om den skal bruges som middel til at skabe dialog eller om den skal bruges til at udvikle konkrete projekter er helt op til lokal beslutning.

Bypolitik er en projektorienteret tilgang til udvalgte problemstillinger, og bypolitik er relevant på alle niveauer i planhierarkiet. Metodefriheden og fraværet af krav om periodisk tilbagevendende revisioner giver frihed til at bruge den præcis på det tidspunkt og på den måde, der er behov for. Derfor kan bypolitikken blive kittet, der binder planer, projekter og aktører sammen.

DET HANDLER OM NYE ROLLER

NÅR KOMMUNEN INVITERER TIL SAMARBEJDE, VIL MANGE STARTE MED AT FORTÆLLE, HVAD DE SYNES KOMMUNEN BØR GØRE. DET SKAL DER ÆNDRES PÅ...

Her er kommunens budskab: Vi vil gerne sætte ting i gang, og vi vil gerne investere ressourcer i det. Men vi gør ikke det alene. Opgaven består i sammen at finde frem til, hvad der skal ske – og hvem, der kan bidrage med hvad.

Ingen deltager i et tidskrævende samarbejde uden at opnå noget ved det. Derfor handler det om hele tiden at være bevidst om, at det er den fælles dagsorden, der driver værket.

Det betyder, at såvel kommune som de parter, der deltager i samarbejdet, indtager nye roller. Arbejdsformen er en anden, end den kommunen typisk er fortrolig med. Her indtager kommunen en katalysatorrolle, hvor formålet er at afdække og synliggøre de ressourcer, der er til stede i lokalområdet – og arbejde for at aktivere dem. Kommunens egne projekter får langt større effekt, hvis der samtidig lægges kræfter i at virke som igangsætter.

De eksterne aktører, der deltager i samarbejdet, indtager ikke længere rollen som parter, der høres. Nu er de projektdeltagere – og tager altså et medansvar for, hvordan samarbejdet udvikler sig. De indtager hver især rollen som "byens ressource" – og skal i projektsammenhæng ikke alene leve-

NÅR BYPOLITIK SÆTTES PÅ DAGSORDENEN, BEGYNDER MAN AT BETRAGTE BYEN MED ANDRE ØJNE. FOKUS FLYTTES FRA DET, DER IKKE ER GODT NOK, TIL STYRKERNE OG MULIGHEDERNE.

re gode og velmenende råd om, hvad andre bør gøre – men byde ind med, hvordan de selv kan bidrage til at få ting til at ske. Erfaringen fra "Tre veje..." viser, at det er en rolle, parterne gerne vil indtage – hvis kommunen formår at skabe tillid i samarbejdet.

DEN SELVBEVIDSTE OG UDVIKLINGSPARATE BY!

En vigtig erfaring fra "Tre veje..." er som nævnt, at der er stor interesse blandt byens aktører for at bidrage til byens udvikling og profilering. Det har overrasket, hvor lidt det har krævet at rejse interessen for at sætte kommunen på landkortet – f.eks. i form af projekter, der bidrager med nye kvaliteter til nærområdet – eller i form af samarbejde, der har til formål at trække nye borgere og udvikling til.

Bypolitikken kan altså bidrage væsentligt til at synliggøre byens og lokalrådets styrker og kendetegn. Når bypolitik sættes på dagsordenen, begynder man at betragte byen med andre øjne. Fokus flyttes fra det, der ikke er godt nok, til styrkerne og mulighederne og det, der skal til for at byen bliver endnu bedre at være i. På sigt leder det til større selvforståelse og større bevidsthed om lokalrådets konkurrenceevne.

KOMMUNEPLAN VS. BYPOLITIK

	KOMMUNEPLAN	BYPOLITIK
Afgrænsning	Hele kommunen	Efter behov
Lovkrav til proces og produkt	Ja	Nej
Ejerskab	Byrådets dokument	Alle involverede
Borgerinddragelse	Bred – de mange	Afgrænset – de rigtige
Politikerrolle	Beslutningstager	Projektdeltager
Organisatorisk forankring	Den kommunale forvaltning	Partnerskab, off.-privat samarbejde

SOCIALMINISTERIET

UDGIVET AF:

KL | KONTORET FOR TEKNIK OG MILJØ | TLF. 33 70 33 70 | WWW.KL.DK